

Dette notat er senest ændret den 10. juli 2015.

Vejledning om Skovloven § 4 – Fredskovspligt ved afgørelse (pålægelse)

Indhold

1. Indledning.....	2
2. Procedure for at gøre et areal fredskovspligtigt.....	2
2.1 Ansøgning	2
2.2 Den fysiske planlægning.....	3
2.2.1 Lov om drift af landbrugsjorder	4
2.2.2 Ansøgninger i positivområder	4
2.2.3 Ansøgninger i negativområder	4
2.2.4 Ansøgninger i øvrige områder	6
2.2.5 Ansøgninger i 300 m strandbeskyttelseszonen	7
2.2.6 VVM	7
2.3 Faglig vurdering.....	7
2.4 Vilkår	8
2.4.1 Størrelse af fritliggende skove	8
2.4.2 Opbygning af en stabil og varieret skov.....	9
2.4.3 Tidsfrister.....	10
2.4.4 Dybdepløjning.....	11
2.4.5 Samnotering, matrikulær sammenlægning m.v.	11
2.4.6 Allerede bevoksede arealer	12
2.4.7 Sikkerhedsstillelse.....	12
2.4.8 VVM	12
2.5. Notering af fredskoven i matriklen.....	13
3. Ophævelse af landbrugspligt.....	14
4. Bortfald af fredskovspligt	14
5. Klage	15

1. Indledning

Ansøgning om at et areal gøres fredskovspligtigt opstår i følgende situationer:

- Tilskud til privat skovrejsning (den skov, der tilplantes med tilskud, bliver fredskov)
- Privat skovrejsning uden tilskud, oftest i forbindelse med ophævelse af landbrugspligt (20 ha reglen)
- Erstatningsskov

Der kan være tale om at gøre et areal fredskovspligtigt, som ikke i forvejen er skovbevokset, eller om at gøre eksisterende skov til fredskov. De undersøgelser og vurderinger, der skal foretages er ens i alle tilfælde, mens vilkårene som stilles er afhængige af den konkrete situation.

2. Procedure for at gøre et areal fredskovspligtigt

1. Naturstyrelsens lokale enheder træffer efter ansøgning afgørelse om, at der kan – eller ikke kan – blive fredskovs-pligt på et nærmere angivet areal efter skovlovens § 4.
2. Ved afgørelsen skal Naturstyrelsens lokale enheder tage hensyn til, om der er anden lovgivning, planlægning, vej-byggelinier, servitutter eller lignende regulering, som er til hinder for en varig binding af arealet med fredskovspligt.
3. Der skal foretages en faglig vurdering af, om arealet med tiden kan leve op til bestemmelserne i loven kapitel 3 om anvendelse af fredskovspligtige arealer.
4. Der kan stilles vilkår for tilladelsen. (§ 39)
5. Underretning af myndigheder, herunder museer, om afgørelsen
6. Notering i matriklen. (§ 41)

2.1 Ansøgning

Et areal gøres fredskovspligtigt på baggrund af en ansøgning fra ejeren.

Ved ansøgninger herom i forbindelse med ansøgninger om [tilskud til privat skovrejsning](#) er der særlige formkrav, som fremgår af ansøgningsskemaer, vejledning og instruks for administration af denne ordning.

I sager uden tilskud er der ikke efter loven formkrav til ansøgningen, men i praksis skal der foreligge en skriftlig ansøgning, der som minimum indeholder:

- en klar angivelse af hvilket areal (matr. nr. eller del/dele deraf) ansøgningen gælder, evt. med kortbilag.

Hvis der er tale om nyttilplantninger skal ansøgningen desuden indeholde:

- en tilplantningsplan hvoraf fremgår skovens opbygning, træ- og buskarter, plantetal, utilplantede arealer, veje m.v., og
- oplysning om, om der ønskes anvendt dybdepløjning i forbindelse med tilplantningen

Gælder ansøgningen nyttilplantning skal de planmæssige forhold for ejendommen og om der evt. skal udarbejdes en VVM-vurdering være belyst, jf. nedenfor. Det kan pålægges ejeren at fremskaffe og dokumentere

disse oplysninger, men det er Naturstyrelsens lokale enheders ansvar, at de relevante oplysninger er til stede og korrekte.

Det skal desuden være oplyst, om området er et Natura 2000-område eller levested for de arter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV. En positiv afgørelse kan kun træffes, hvis den ikke er i konflikt med habitatdirektivets regler, jf. Notat om afgørelser, der vedrører beskyttede områder, jf. [habitatbekendtgørelsen](#) og [Vejledning til bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegningen og administrationen af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter](#).

Hvis der i forbindelse med nyttilplantning enten er en begrundet forventning om, at der findes jord-faste fortidsminder el.lign. på arealet, skal der i afgørelsen gøres opmærksom på museumslovens §§ 25 og 27. Efter § 25 kan den, for hvis regning et jordarbejde skal udføres, forud for igangsætning af arbejdet anmode vedkommende kulturhistoriske museum om en udtalelse med stillingtagen til, om arbejdet indebærer risiko for ødelæggelse af væsentlige fortidsminder. Efter § 27 skal jordarbejdet standses ved fund af forhistoriske spor af menneskelig virksomhed og sådanne fund skal anmeldes til kulturministeren eller nærmeste kulturhistoriske museum.

I sager, hvor der gives tilskud til skovrejsning, skal Naturstyrelsens lokale enhed indhente en udtalelse fra det lokale museum i overensstemmelse med retningslinierne i vejledningen om tilskud.

2.2 Den fysiske planlægning

Bemærkningerne til § 4:

"Ved afgørelsen af, om et skovbevokset areal eller et areal, der ønskes tilplantet med skov, kan blive fredskovspligtigt, skal det som hidtil undersøges, om der er anden lovgivning, planlægning, vejbyggelinier, servitutter eller lignende regulering, som er til hinder herfor. For så vidt angår lovgivning tænkes navnlig på naturbeskyttelseslovens regler om beskyttede naturtyper og beskyttelseslinier. For så vidt angår planlægning tænkes navnlig på regionplanernes udpegning af »positiv-« og »negativområder« for skovrejsning."

Når et areal gøres fredskovspligtigt i forbindelse med nyttilplantning, skal det først og fremmest sikres, at tilplantningen ikke er i strid med planlægnings-, frednings-, vandløbsmæssige eller andre interesser.

Oplysning om bindinger på arealet indhentes fra tingbogen, fx om strandbeskyttelse, klitfredning, landskabsfredninger eller servitutter, der er til hinder for tilplantning af arealerne. Telefonisk kontakt er tilstrækkelig såfremt, der ikke er noteret noget herom i tingbogen. I øvrige tilfælde må rekvireres – for ejers regning – en udskrift af tingbogen. Oplysninger om strandbeskyttelse og klit-fredning fremgår af matrikelkortet og matrikelregisteret.

Det fremgår også af tingbogen, om der er fredskovspligt på ejendommen, men ikke hvilke arealer fredskovspligten omfatter. Er der allerede fredskovspligt på ejendommen eller dele deraf bør afgrænsningen heraf undersøges i matriklen for at sikre, at de arealer, der ønskes fredskovspligt på, ikke allerede er fredskov.

Er ovennævnte oplysninger ikke til hinder for at fremme sagen, skal der foreligge en udtalelse fra kommunen om arealets status i forhold til:

- Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om § 3-områder og beskyttede diger eller andre kendte fortidsminder.
- Regionplanens udpeging af skovrejsningsområder (positivområder), områder hvor skovrejsning er uønsket (negativområder) og områder, der hverken udpeges som positiv- eller negativområder (øvrige områder).
- Om arealet i regionplanen er udlagt til andre formål, såsom bebyggelse, råstofindvinding osv., som kan være til hinder for fredskovspligt på arealet, såvel på eksisterende skov som i forbindelse med nytplantning.

Findes der et vandløb på arealet, kan oplysning om eventuelle hindringer for fredskovspligten, der skyldes vandløbsregulativet, indhentes hos kommunen.

2.2.1 Lov om drift af landbrugsjorder

Efter lov om drift af landbrugsjorder skal landbrugsjord som udgangspunkt holdes fri for opvækst af buske og tæer. Undtaget fra denne hovedregel er dog plantager, skov og arealer, der anmeldes til kommunen som skov. Tilplantning med ny skov, men også selvgroet skov, skal anmeldes til kommunen, bl.a. for at sikre at skovrejsningen er i overensstemmelse med regionplanens bestemmelser om skovrejsning. Der er ikke i landbrugslovgivningen noget til hinder for, at sådanne arealer bliver fredskovspligtige.

Landbrugspligten kan ophæves på fredskovspligtige skovarealer større end 20 ha. jf. nedenfor under punkt 3.

2.2.2 Ansøgninger i positivområder

Hovedreglen er naturligvis, at der kan plantes skov og træffes afgørelse om fredskovspligt i skov-rejsningsområder, uanset om dette sker med eller uden tilskud.

Skovrejsningsområderne er ikke i alle tilfælde detaljeret fastlagt i regionplanerne. Det kan derfor næppe undgås, at Naturstyrelsens lokale enheder vil modtage ansøgninger om, at arealer bliver fredskovspligtige, som styrelsens lokale enhed ud fra en skovbrugsfaglig vurdering (jf. afsnit 2.3) ikke mener at kunne imødekomme, uanset at det konkrete areal er beliggende i et positivområde.

Afslag på ansøgninger i skovrejsningsområder må dog klart være undtagelsen og må kræve en meget fyldestgørende begrundelse.

2.2.3 Ansøgninger i negativområder

Ny skov

Hovedreglen er, at der ikke må plantes ny skov på arealer, hvor skovrejsning er uønsket ifølge en endeligt vedtaget regionplan (negativområder). Kommunen kan, hvor særlige forhold taler for det, give dispensation til skovtilplantning i disse områder.

Forbuddet mod skovrejsning i negativområder omfatter alle landbrugsarealer i landzone, samt frijorder i byzone og sommerhusområder.

Når Naturstyrelsens lokale enhed modtager en ansøgning om, at et areal bliver fredskovspligtigt i forbindelse med ny-tilplantning i et negativområde, må Naturstyrelsens lokale enhed oplyse ansøgeren om, at der skal indhentes en dispensation fra kommunen. Enheden bør kun realitetsbehandle ansøgningen, når der foreligger en dispensation til skovrejsning fra kommunen.

Selvom kommunen har dispenseret, skal Naturstyrelsens lokale enhed fortsat vurdere om arealet er egnet til at blive fredskovspligtigt ud fra skovlovens regler. Er dette ikke tilfældet, er Naturstyrelsens lokale enhed ikke forpligtet til at træffe positiv afgørelse herom.

Hvis Naturstyrelsens lokale enhed allerede ved modtagelse af ansøgningen finder det pågældende areal uegnet til at være fredskovspligtigt, uanset om kommunen eventuelt vil dispensere, bør ansøgeren oplyses herom.

I de fleste situationer vil der ikke være tvivl om hvorvidt eller hvorfor det pågældende areal er udlagt som negativområde. Naturstyrelsens lokale enhed bør da tilkendegive overfor ansøgeren, at afgørelsen fra kommunen må forventes at vil blive et afslag.

I nogle situationer vil det dog kunne forekomme rimeligt at overveje mulighederne for at gøre arealet fredskovspligtigt, selv om det ligger i et negativ område.

Det kan være tilfældet, når et areal ligger i et område, hvor grænsedragningen mellem et negativ område eller et positiv område til øvrige områder ikke er helt klar.

En anden situation er den, hvor området ligger i et negativområde, men hvor kommunen har gjort opmærksom på, at udpegningen ikke er særlig detaljeret, og at man er indstillet på konkrete dispensationer. Fx hvor et areal i regionplanlægningen er udpeget som råstofindvindingsområde. Det kan efterfølgende have vist sig, at der ikke er de forventede råstoffer på arealet, at udnyttelsen af disse vil være for dyr/ besværlig eller, at indvindingen nu er afsluttet. Hvis råstofbindingen ikke længere forhindrer skovtilplantning, må kommunen i forbindelse med ansøgningen tage stilling til arealets anvendelse, herunder om skovtilplantning kan indgå som et hensigtsmæssigt led i efterbehandling af arealet.

Endelig kan der være tale om en situation, hvor de arealer, der ønskes tilplantet i forvejen er om-kranset af fredskov, og tilplantningen er udtryk for en hensigtsmæssig arrondering. Her forudsættes, at der ikke er tale om arealer, der er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven eller skovloven (fredede arealer, moser, enge, småbiotoper, skovbryn m.v.).

Hvis kommunen ikke giver den ansøgte tilladelse, har ejeren af arealet mulighed for at påklage afgørelsen til NaturErhvervstyrelsen jf. [Bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur.](#)

Allerede skovbevoksede arealer

Der findes skov i negativområder, som ikke er fredskov. På sådanne arealer er gentilplantning tilladt, men der bør alligevel normalt ikke gives tilladelse til at arealet bliver fredskovspligtigt.

Dette fremgår af Naturklagenævnets afgørelse af 24. april 2007, hvor nævnet omgjorde styrelsens tilladelse til fredskovspligt på et sådant areal. Afgørelsen begrundes sådan:

”Naturklagenævnet finder ikke, at der i sagen foreligger sådanne særlige omstændigheder, at der på et areal, hvor skovrejsning er uønsket, og på et areal, hvor der efter naturbeskyttelsesloven er forbud mod tilplantning, er grundlag for at pålægge fredskovspligt. Den omstændighed, at der allerede er skov på nogle af arealerne er ikke tilstrækkelig begrundelse for – i strid med anden lovgivning og planlægning – at lægge den yderligere permanente binding på arealerne, som fredskovspligten er udtryk for.”

Naturklagenævnet afgørelse lægger ikke op til at der tages hensyn til om den administrerende myndighed for henholdsvis beskyttelseslinier og regionplaner har indvendinger mod det konkrete ønske om fredskovspligt. Det synes dog at være for restriktivt at fratage en ejer muligheden for at få fredskovspligt, hvis den administrerende myndighed enten giver dispensation til tilplantning eller - for så vidt angår eksisterende skov - ikke udtaler sig imod at arealet bliver fredskovspligtigt.

Selv om der som udgangspunkt ikke gives tilladelse til fredskovspligt i negativområder, bør der dog gives tilladelse:

- Hvis der i forbindelse med ansøgning om skovrejsning opnås en dispensation fra kommunen efter lov om drift af landbrugsejendomme til at tilplante arealet, selvom det ligger i negativområde. Dette har været helt fast praksis i sager om tilskud til skovrejsning.
- Hvis der i forbindelse med ansøgning om fredskovspligt på eksisterende skov opnås en positiv udtalelse fra den administrerende myndighed for beskyttelseslinier og planer.
- I forbindelse med at der gives tilskud til gentilplantning efter stormfald. Hvis ejeren har tegnet forsikring har han således et retskrav på tilskud, og tilskud gives kun til arealer, der er eller bliver fredskovspligtige.
- Efter skovloven bliver eksisterende skov, der erhverves af stat, kommune eller folkekirke umiddelbart omfattet af fredskovspligt. Dette ændres der ikke på med nævnets afgørelse

Den nye praksis får den konsekvens, at hvis der gives tilladelse til at ophæve fredskovspligten på fredskov i et negativområde, skal der stilles vilkår om at erstatningsskoven etableres udenfor negativområdet.

2.2.4 Ansøgninger i øvrige områder

I de områder, der hverken er udpeget som positiv- eller negativområder må Naturstyrelsens lokale enhed foretage den sædvanlige vurdering af, om arealet kan blive fredskovspligtigt, uden at det strider mod anden planlægning eller lovgivning, og om det pågældende areal ud fra en skovbrugsfaglig vurdering (jf. afsnit 2.3) kan opfylde skovlovens krav.

Også her gælder, at afslag på fredskovspligt, stiller krav om fyldestgørende begrundelser.

2.2.5 Ansøgninger i 300 m strandbeskyttelseszonen

Der er særlige regler med hensyn til at træffe afgørelse om fredskovspligt i strandbeskyttelseszonen, som er fastlagt i henhold til naturbeskyttelsesloven. Der henvises herom til punkt 4.2.3 i Vejledning om 300 m strandbeskyttelses- og klitfredningszonen. [Vejledning om 300 m strandbeskyttelses- og klitfredningszonen](#)

2.2.6 VVM

Etablering af ny skov kan kræve, at der udarbejdes en Vurdering af anlæggets Virkning på Miljøet (VVM).

Skovejeren ("projektejer") har i henhold til reglerne om VVM, pligt til at anmelde enhver nyplantning af skov til kommunen. Anmeldelse skal altid ske til kommunen. Når staten ønsker nyplantning af skov er Naturstyrelsen VVM-myndighed. Herefter afgør VVM-myndigheden, om projektet kræver en VVM, og sørger i givet fald for, at VVM-proceduren iværksættes.

Nyplantningen må ikke påbegyndes, før VVM-myndigheden enten har truffet afgørelse om, at det påtænkte projekt ikke kræver en VVM, eller, hvis projektet vurderes at kræve VVM, har givet skovejeren en tilladelse i henhold til VVM bekendtgørelsens § 9.

Når der er gennemført en VVM, skal der tages højde herfor i de vilkår, der stilles i afgørelsen efter skovloven, jf. afsnit 2.4.8.

Reglerne om VVM fremgår af [bekendtgørelse om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet \(VVM\) i medfør af lov om planlægning \(nr. 1654 af 27. december 2013\)](#).

Obligatorisk VVM. Ifølge bekendtgørelsens bilag 1, nr. 29, skal der udarbejdes en VVM, hvis ny-plantningen af skov er på mere end 30 ha i områder, hvor skovrejsning i henhold til kommuneplanen er ønsket (positivområder).

VVM-screening. Ifølge bekendtgørelsens bilag 2, nr. 1, punkt d, skal enhver nyplantning af skov med henblik på omlægning til anden arealudnyttelse anmeldes til kommunen med henblik på en vurdering af, om projektet kræver en VVM (VVM-screening).

VVM vil blive krævet, hvis den påtænkte nyplantning vil kunne påvirke miljøet væsentligt.

Pligten til at anmelde med henblik på VVM-screening gælder uanset om der er tale om fredskov eller ej.

2.3 Faglig vurdering

§ 4. Miljø- og fødevarerministeren kan efter ansøgning beslutte, at et areal, der er egnet til bæredygtig skovdrift, bliver fredskovspligtigt.

Uanset om et areal, der ønskes fredskovspligt på, er beliggende i et positiv-, negativ- eller øvrige områder, skal Naturstyrelsens lokale enheder foretage en skovbrugsfaglig vurdering af, om det konkrete areal er egnet til bæredygtig skovdrift.

Der vil kunne dyrkes skov på hovedparten af Danmarks areal. Er der ikke planlægningsmæssige, fredningsmæssige eller lignende bindinger på arealet, vil det derfor kun undtagelsesvist ikke være egnet til skovdrift, og et afslag skal derfor indeholde en indgående begrundelse.

I afgørelsen skal indgå en vurdering af, om arealets skovbrugsmæssige, landskabelige, miljømæssige, naturhistoriske, kulturhistoriske og friluftsmæssige karakter nu og/eller i fremtiden er sådan, at vedvarende skovdrift er en fornuftig arealanvendelse. Hvilken type skov, der på en konkret lokalitet bedst kan opfylde skovlovens krav afhænger af jordbund, klima og topografi det pågældende sted.

Vurderingen bør ske på baggrund af oplysning om ejerens ønsker til arealets udvikling, og der bør om nødvendigt foretages besigtigelse. Med hensyn til de forhold, der ikke kan måles eller på anden vis værdiansættes, kan støtte hentes i regionplanlægningen.

Der kan fx blive tale om afslag, hvis arealerne er vandlidende, våde områder eller lignende, beskyttede naturområder, fredede områder eller områder, der i regionplanen er udlagt til formål, som ikke er foreneligt med fredskovspligt, fx råstofgravning.

Det skal bemærkes, at et tilsagn fra en jordbrugskommission om ophævelse af landbrugspligt på et areal over 20 ha under forudsætning af at arealet bliver fredskovspligtigt ikke forpligter Naturstyrelsens lokale enhed, hvis styrelsens enhed vurderer, at skov på det pågældende areal ikke vil kunne opfylde skovlovens krav om bæredygtig skovdrift.

Den kendsgerning, at et areal allerede er bevokset med træer, medfører heller ikke, at Naturstyrelsens lokale enhed uden videre er forpligtet til at gøre arealet fredskovspligtigt. Her er Naturstyrelsens lokale enheds skovbrugsfaglige vurdering af arealets egnethed det afgørende, herunder vurderingen af om der skal stilles vilkår, se nærmere i [afsnit 2.4.6](#).

I den faglige vurdering skal indgå de elementer, der er gennemgået nedenfor i afsnit 2.4.

2.4 Vilkår

§ 39. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte vilkår for afgørelser efter § 4..., herunder om 1) tilplantningsplan og tidsfrister i afgørelser efter § 4

2.4.1 Størrelse af fritliggende skove

Der fremgår ikke af loven en generel minimumsgrænse for arealer, der kan blive fredskovspligtige. Fritliggende parceller, der er mindre end 2 ha, bør dog ikke blive fredskov, med mindre de tilplantes med udelukkende løvtræer, **og** der i øvrigt gør sig særlige forhold gældende, fx:

- arealet ligger i et område, hvor naturgenopretning/spredningskorridorer ifølge planlægningen tillægges særlig vægt,
- bevoksningen kan medføre en særlig miljøforbedring (eksempelvis tilplantning ved større trafik anlæg e.l.), eller

- arealet får en særlig rekreativ værdi, her tænkes særligt på skove i byzone eller tæt på byzonen.
- Hvis ansøger ønsker fredskovspligt på et fritliggende areal, der er mellem 2 og 5 ha, bør der stilles særlige vilkår til opbygningen af skoven, jf. nedenfor.

2.4.2 Opbygning af en stabil og varieret skov

Naturstyrelsens lokale enhed bør altid stille vilkår om tilplantningsplaner i afgørelsen om fredskovspligt, når det drejer sig om et utilplantet areal. Planen skal indeholde de vilkår, der er fastsat i afgørelsen, og der skal stilles krav om, at planen godkendes af Naturstyrelsens lokale enhed.

Tilplantningsplanen skal sikre en stabil og varieret skovopbygning. Følgende elementer bør indgå/overvejes i forbindelse med godkendelse af planen:

Træartsvalg/skovbryn/plantetal

På arealer over 5 ha bør der ikke stilles særlige vilkår om træartsvalg. Dog skal der altid stilles vilkår om etablering af ydre løvskovbryn. De skal mod nord og vest være mindst 20 m. brede. Mod de øvrige verdenshjørner skal de være mindst 10 m. brede. Løvskovbryn skal bestå af 100 % løvtræ, dog kan der, hvor det er egnstypisk og relevant indplantes et mindre antal stabile nåletræarter (skovfyr, østrigsk fyr, hvidgran og sitkagran). Der skal stilles vilkår om variation i bevoksningerne jf. kravene til en bæredygtig skovdrift.

I mindre skove mellem 2 og 5 ha skal der stilles vilkår om at skoven altovervejende skal bestå af løvtræbevoksninger. Eventuelle nåletræbevoksninger skal bestå af 75 % stabile nåletræer og 25 % løvtræer. Med stabile nåletræarter tænkes primært på lærk og skovfyr, men under forudsætning af særlig bevoksningspleje kan andre arter komme på tale. Store monokulturer bør undgås.

Til nyanlæg af skov må der kun benyttes planter og frø, som opfylder herkomstbestemmelserne vedrørende skovfrø og planter. Dette indebærer, at frø og planter af "EF-træarter" skal stamme fra kårede bevoksninger (dog undtaget egne planter) I øvrigt skal der anvendes træarter, som er egnede på lokaliteten.

Der skal anvendes et plantetal, der sikrer, at kulturen hurtigt kan udvikle sig til en sluttet, højstammet skovbevoksning. På gode jorder bør der pr. ha. være mindst 4000 løvtræsplanter eller 3000 nåletræsplanter i kulturen, når kulturen er en meter i gennemsnit. På magre jorder bør der pr. ha. være mindst 3000 løvtræsplanter eller 2500 nåletræsplanter i kulturen, når kulturen er en meter i gennemsnit. Planterne skal være jævnt fordelt over arealet. Dette er ikke udtryk for, at der som udgangspunkt accepteres en lavere dyrkningsintensitet på magre jorder, men det er en erkendelse af, at resultatet af samme dyrkningsintensitet ofte viser sig som et dårligere resultat på magre end på gode jorder.

Yderligere information om plantevalg kan findes på plantevalg.dk

Juletræer og pyntegrønt

Arealer med juletræer og pyntegrønt i kort omdrift må ikke overstige 10 %, jf. skovlovens § 9, nr. 2. Det bør derfor klart fremgå af tilplantningsplanen (ved kortbilag), hvilke dele af skoven der skal drives i kort omdrift. Definition af juletræer og pyntegrønt fremgår af vejledningen til § 9, nr. 2.

Det kan af økonomiske årsager være ønskeligt for en privat skovejer at dyrke mellemafgrøder (træ- og buskarter m.v., der ikke skal blive til højstammet skov) på fredskovspligtige arealer. Det vil altid afhænge af en konkret vurdering, hvor stort et areal der inden for skovlovens rammer kan tillades dyrket med mellemafgrøder. Der er ikke i loven, som ved juletræer og pyntegrønt i kort omdrift, fastsat en entydig grænse herfor. Dyrkning af mellemafgrøder er tilladt under forudsætning af, at det ikke strider imod skovlovens hovedbestemmelse om højstammet skov. Meget store dele af skoven kan dog ikke - heller ikke i en periode - tillades dyrket med mellemafgrøder, da dette ikke anses for at være foreneligt med skovlovens bestemmelser om bæredygtig skovdrift.

Ubevoksede arealer

Utilplantede arealer skal medtages under fredskovsplikten, når de falder ind under bestemmelserne om fredskovspligtige arealer uden skovbevoksning i skovlovens § 9, nr. 3, § 10, nr. 1 – 3 og § 28.

Derudover kan ubevoksede arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 medtages under fredskovsplikten, når de udgør en naturlig og landskabelig helhed med de arealer, som skal tilplantes. Sådanne arealer kan medtages med op til 50 % af det samlede areal.

Inden for 50 % rammen, men i mindre omfang, kan der også udlægges ubevoksede arealer som led i en landskabelig helhed eller som led i beskyttelsen af kulturhistoriske interesser, og der bør da stilles krav om at arealerne ikke sprøjtes, gødskes eller pløjes, sådan at de over kortere eller længere tid opnår beskyttelsesstatus efter naturbeskyttelsesloven § 3 eller skovlovens § 28.

Fritliggende ikke skovbevoksede lodder såsom isoleret beliggende engparceller, landbrugsarealer o. lign. kan ikke medtages i det fredskovspligtige areal.

Arrondering

I skove under 5 ha., bør der stilles vilkår om, at skoven er meget velarronderet og tilpasset landskabelig og terrænmæssige forhold.

2.4.3 Tidsfrister

§ 42. Medmindre andet er bestemt i afgørelsen, bortfalder en afgørelse efter § 4 ... , hvis den ikke er udnyttet senest 3 år efter, at den er meddelt.

I forbindelse med en afgørelse om fredskovspligt på et utilplantet areal, betyder denne bestemmelse, at tilplantningen skal være påbegyndt inden for den fastsatte tidsfrist, som normalt vil være 3 år.

Hvis der træffes afgørelse om fredskovspligt for et areal, men ejeren ikke påbegynder tilplantningen, falder fredskovsplikten af sig selv bort efter den fastsatte tidsfrist. Der kan i givet fald ikke stilles krav om erstatningsskov og Geodatastyrelsen skal have underretning om, at fredskovsplikten nu er

bortfaldet. Dette gælder dog kun, hvis fredskovspligten ikke er et krav fx som følge af ophævelse af landbrugspligten eller som følge af vilkår om erstatningsskov.

Er afgørelsen delvis udnyttet, anses tidsfristen efter § 42 for at være opfyldt, og afgørelsens vilkår skal opfyldes. Indtil da er der altså tale om slags "fortrydelsesret", hvor ejeren kan undgå fredskovs-forpligtelsen ved at undlade at tilplante arealerne. Er arealerne efter tidsfristens udløb delvis tilplantet, skal det vurderes om den tilplantede del af arealet i sig selv opfylder kravene til fredskovspligt, jf. afsnit 4.

Der bør altid stilles vilkår om tidsfrist for etableringen af den nye skov, og for at gøre "fortrydelses-perioden" så kort som mulig, bør der gælde en relativt kort tidsfrist, normalt ikke længere end 3 år. En længere tidsfrist kan fx gives, hvis der er tale om store arealer. Som retningslinie vil en frist, hvorefter der årligt tilplantes mellem 5 og 10 ha være passende. Frem for at fastsætte en længere tidsfrist vil det dog være at foretrække, at fredskovspligten på større arealer gøres fredskovspligtige etapevis, således at der kun træffes afgørelse for de arealer, der kan kræves tilplantet i løbet af 3 år.

Drejer det sig om en afgørelse om fredskovspligt på et areal, der allerede er tilplantet, men hvor skoven ikke opfylder skovlovens betingelser for fredskov, fx fordi der er for store arealer med juletræer og pyntegrønt, som først ønskes omlagt efter en længere årrække, bør der ikke træffes afgørelse om fredskovspligt, før der kan fastsættes en passende kort tidsfrist.

Det bør fremgå af afgørelsen, at ansøgeren skal rette henvendelse til Naturstyrelsens lokale enhed, når vilkårene for tilladelsen er opfyldt. Er dette ikke sket indenfor den angivne tidsfrist skal, Naturstyrelsens lokale enhed rette henvendelse til ansøgeren med henblik på at vurdere, hvorvidt der fortsat er grundlag for at opretholde tilladelsen. Naturstyrelsens lokale enhed bør under alle omstændigheder foretage et opfølgende tilsyn på arealet for at konstatere, om alle vilkår i tilladelsen er opfyldt.

2.4.4 Dybdepløjning

Såfremt ansøgeren ønsker at anvende dybdepløjning i forbindelse med skovtilplantning skal der i afgørelsen gøres opmærksom på museumslovens §§ 25 og 27. Efter § 25 kan den, for hvis regning et jordarbejde skal udføres, forud for igangsætning af arbejdet anmode nærmeste kulturhistoriske museum om en stillingtagen til, om arbejdet indebærer risiko for ødelæggelse af væsentlige fortidsminder. Efter § 27 skal jordarbejdet standses ved fund af forhistoriske spor af menneskelig virksomhed og sådanne fund skal anmeldes til kulturministeren eller nærmeste kulturhistoriske museum.

I forbindelse med behandling af tilskudssager om privat skovrejsning, hvor dybdepløjning ønskes anvendt, gælder en særlig procedure. Der henvises herom til [vejledningen om tilskud til skovrejsning](#).

2.4.5 Samnotering, matrikulær sammenlægning m.v.

I tilfælde, hvor der træffes afgørelse om fredskovspligt på arealer, hvor landbrugspligten samtidig ophæves ("20 ha reglen"), jf. afsnit 3, kan det forventes, at der vil komme ansøgninger, der inddrager flere selvstændigt matrikulerede arealer, som tilsammen når op på eller over 20 ha. I disse

tilfælde skal der stilles vilkår om sammenlægning ("samnotering") i matriklen, så de pågældende matrikelnumre fremover udgør en samlet fast ejendom i henhold til udstykningslovens § 2. Sammen-lægningen kan kun foretages med en landinspektørs medvirken.

2.4.6 Allerede bevoksede arealer

Ved afgørelse om fredskovspligt på allerede bevoksede arealer, kan der i visse tilfælde være behov for, at Naturstyrelsens lokale enhed stiller vilkår om forbedringer, således at skoven fremover lever op til lovens krav om bæredygtig skovdrift. Naturstyrelsens lokale enhed bør stille vilkår om godkendte tilplantnings- eller retablerings-planer med fx krav om indplantning af løvtræer eller etablering af skovbryn. Om tidsfrister se ovenfor afsnit 2.4.3.

Naturstyrelsens lokale enheder har efter 1989-loven i nogle tilfælde stillet vilkår om konkrete forbedringer af skoven inden for korte frister (etablering af stabile bryn, uddykning af visse bevoksninger mv.). Naturstyrelsens lokale enheder har også i enkelte tilfælde givet afslag på fredskovspligt pga., at den fritliggende skov ikke indenfor en kortere frist kunne opfylde skovlovens krav.

2.4.7 Sikkerhedsstillelse

Der er efter den nye lov kun mulighed for at stille vilkår om sikkerhed for tilplantning, hvis afgørelsen om fredskovspligt træffes som følge af et vilkår om erstatningsskov efter § 39, stk. 1, nr. 5.

Hvis der stilles vilkår om sikkerhed, bør den stilles som en anfordringsgaranti, så den kan frigives uden dommerkendelse. Sikkerhedens størrelse skal kunne dække omkostningerne til jordbearbejdning, såning eller plantekøb, plantning, renholdelse og eventuel efterbedring m.v. Den skal være stilet til Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Sikkerhedsstillelsen kan frigives, når Naturstyrelsens lokale enhed har godkendt, at de vilkår, der er stillet i forbindelse med tilladelsen, er opfyldt. Hvis det er ejendommens ejer, der stiller sikkerhed, er det vigtigt, at sikkerheden ajourføres ved et eventuelt ejerskifte, således at den nye ejer overtager forpligtelsen. Sikkerhedsstillelsen frigives til den, der har stillet sikkerheden, når betingelserne for frigivelsen er opfyldt. Frigivelsen kan evt. ske etapevis i takt med, at de fastsatte vilkår opfyldes.

Hvis vilkårene ikke er opfyldt inden den fastsatte frist, kan sikkerhedsstillelsen frigives til Naturstyrelsens lokale enhed, som derefter kan anvende beløbet til at etablere skoven i henhold til de fastsatte vilkår. Eventuelle overskydende beløb udbetales til den, der har stillet sikkerheden.

2.4.8 VVM

Når der er gennemført en VVM, skal der tages højde herfor i de vilkår, der stilles i afgørelsen efter skovloven. Er det fx et vilkår for tilladelse til projektet efter reglerne om VVM, at der etableres en erstatningsbiotop for naturligt hjemmehørende arter, omfattet af habitatdirektivets bilag VI, skal et sådant vilkår også stilles i skovlovsafgørelsen.

2.5. Notering af fredskoven i matriklen

§ 41. Miljø- og fødevarerministeren skal drage omsorg for, at fredskovspligt og ændringer heraf registreres i matriklen på de berørte ejendomme.

Bemærkningerne til § 41:

”Afgørelser om, at arealer er fredskovspligtige, og om ophævelse af fredskovspligt er bindende for anvendelsen af arealet, uanset om afgørelsen er noteret i matriklen. Notering i matriklen har samme retsvirkning som tinglysning, nemlig en oplysning til aftaleerhververe og kreditorer om arealets status med hensyn til fredskovspligt.

I praksis sker noteringen ved, at Naturstyrelsen giver Geodatastyrelsen meddelelse om afgørelser om konstatering, pålæggelse og ophævelse af fredskovspligt. Geodatastyrelsen indfører oplysningerne i matrikelregisteret og det digitale matrikelkort og videregiver oplysningerne til tinglysningskontorerne. De er herefter umiddelbart tilgængelige på ejendommens tingbogsblad, samme sted som de øvrige oplysninger, der har betydning for potentielle aftaleerhververe og kreditorer.”

Omfanget af fredskov er dynamisk, og der er derfor behov for en løbende ajourføring af matriklen, når der sker ændring i fredskovspligtens omfang. Når Naturstyrelsen eller andre offentlige myndigheder fx rejser skov på egne arealer, eller der etableres skov på private arealer med offentlige tilskud, skal disse nye fredskove noteres i matriklen. Dette sker ved Naturstyrelsens lokale enheds indberetning til Geodatastyrelsen. Geodatastyrelsen sender meddelelse til tingbog, kommune, distriktet og landinspektør, når matrikelregisteret er ajourført.

Er der stillet vilkår om samnotering, jf. afsnit 2.4.5, skal dette også fremgå af indberetningen til Geodatastyrelsen.

Hvis der er en landinspektør inddraget i sagen, dvs. der er tale om matrikulære ændringer, så påhviler det landinspektøren at indberette oplysningerne til Geodatastyrelsen, men det er Naturstyrelsens lokale enheds ansvar, at indberetningen er korrekt. Dette skal tjekkes, når bekræftelsen fra landinspektøren modtages.

Bemærk, at i tilfælde, hvor der er involveret en landinspektør, fx ved privat skovrejsning med tilskud, så modtager ejeren ikke automatisk meddelelse fra Geodatastyrelsen, om at der er noteret fredskov i matriklen på hans ejendom. I disse tilfælde påhviler det Naturstyrelsens lokale enhed, at sende kopi af Geodatastyrelsens meddelelse herom til ejeren.

Det er vigtigt, at Naturstyrelsens lokale enhed er opmærksom på forpligtelsen til løbende at ajourføre oplysningerne om fredskov i matriklen.

Omkostningerne til ajourføring af matriklen (omkostninger til matrikelkort, indtegning af det fredskovspligtige areal af landinspektør, o.l.) påhviler ansøgeren, dog ikke i sager om tilskud til privat skovrejsning.

Der henvises i øvrigt til Vejledningen i Naturstyrelsens lokale enheds arbejde med løbende vedligeholdelse af Fredskovsnoteringen, jf. [bilag 2](#) til vejledningen.

3. Ophævelse af landbrugspligt

Landbrugspligten kan ophæves på arealer over 20 ha, der er fredskovspligtige og noteret som en samlet ejendom med fredskovspligt i matriklen. Det er jordbrugskommissionerne, der skal afgøre, om landbrugspligten kan ophæves.

Landbrugslovgivningens definition af, hvad der kan betegnes som fredskov, følger skovlovens. I det omfang det efter skovloven er tilladt på fredskovspligtige arealer at lade arealer ligge hen uden skovbevoksning, regnes de således også som fredskov efter landbrugslovgivningen.

Det er desuden et krav, at skovarealerne udgør et sammenhængende fredskovspligtigt areal i henhold til skovloven, jf. notatet til § 12 om udstykning. Hvis arealerne ikke skønnes at udgøre et sammenhængende fredskovspligtigt areal, bør ansøger gøres opmærksom på, at arealerne formentlig ikke opfylder jordbrugskommissionens betingelser for, at landbrugspligten ophæves.

Fredskovspligten skal normalt være effektueret inden landbrugspligten tillades ophævet, således at landbrugspligten kan slettes i matriklen samtidig med notering om fredskovspligt.

Hvis afgørelsen om fredskovspligt træffes med henblik på ophævelse af landbrugspligten bør der – som i alle afgørelser om fredskovspligt på ubevoksede arealer - stilles vilkår om, at der skal udarbejdes en tilplantningsplan, som skal godkendes af Naturstyrelsen, og om tidsfrister. Desuden bør vilkårene tinglyses på ejendommen.

4. Bortfald af fredskovspligt

Der er tale om bortfald af fredskovspligten, når den enten falder bort, fordi afgørelsen ikke er blevet udnyttet, eller når den ophæves uden, at det medfører et krav om etablering af erstatningsskov. **I begge tilfælde skal Naturstyrelsens lokale enhed sørge for, at der sker berigtigelse af forholdet i matriklen.**

Hvis ansøgeren således ikke har opfyldt de vilkår, Naturstyrelsens lokale enhed har stillet i forbindelse med afgørelsen indenfor den angivne tidsfrist, bortfalder fredskovspligten. Hvis ejeren fortsat ønsker, at arealet skal være fredskovspligtigt, kan der efter aftale med skovlovsmyndigheden sættes en ny tidsfrist for tilplantning mv.

Hvis en del af arealet er tilplantet og resten ikke ønskes tilplantet, skal der foretages en vurdering af, om det tilplantede areal opfylder kravene til fredskovspligtige arealer, evt. med mindre tilretninger.

Når Naturstyrelsen erhverver arealer med det formål at rejse skov, bliver arealerne fredskovspligtige og dette meddeles Geodatastyrelsen af Naturstyrelsens lokale enhed. Da der normalt er tale om større arealer, og da det ved en udstykning stilles som vilkår af jordbrugskommissionen, at arealet skal være fredskovspligtigt, sker indberetningen ofte før arealet er

tilplantet. Der kan forekomme situationer, hvor Naturstyrelsens lokale enhed efterfølgende får mulighed for at magelægge dele af det erhvervede areal med nogle tilstødende arealer, således at det samlede skovrejsningsområde får en bedre arrondering. Hvis dette sker efter at fredskovspligten er effektueret, men inden arealet er tilplantet, er der ikke tale om ophævelse af fredskovspligt, men om bortfald af fredskovspligt. Heraf følger, at der ikke kan kræves erstatningsskov, for det areal, der udgår af skovrejsningsområdet.

5. Klage

Afgørelser om at et areal bliver fredskovspligtigt kan påklages til Naturklagenævnet af adressaten for afgørelsen, enhver som i øvrigt har en individuel væsentlig interesse i sagen samt relevante foreninger og organisationer.

Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet v/den pågældende kredsformand samt foreninger og organisationer, som har anmodet om at få underretning, skal have underretning om afgørelsen. Desuden skal de myndigheder – herunder evt. det lokale museum - der har været involveret i sagen, have underretning om afgørelsen.

Der henvises i øvrigt til [vejledning om klage §§ 60-64](#).